

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87-A
Datum: 8. septembar 2010.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija Liu Daqun, predsjedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Andrésia Vaz
sudija Theodor Meron

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 8. septembra 2010. godine

TUŽILAC
protiv
NIKOLE ŠAINOVIĆA
DRAGOLJUBA OJDANIĆA
NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
SRETENA LUKIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO DRUGOM ZAHTEVU NIKOLE ŠAINOVIĆA ZA
PRIHVATANJE DODATNIH DOKAZA U ŽALBENOM POSTUPKU**

Tužilaštvo:

g. Paul Rogers

Obrana:

g. Toma Fila i g. Vladimir Petrović za Nikolu Šainovića
g. Tomislav Višnjić i g. Peter Robinson za Dragoljuba Ojdanića
g. John Ackerman i g. Aleksandar Aleksić za Nebojšu Pavkovića
g. Mihajlo Bakrač i g. Đuro Čepić za Vladimira Lazarevića
g. Branko Lukić i g. Dragan Ivetić za Sretena Lukića

1. Žalbeno veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po Zahtevu odbrane da se prihvate dodatni dokazi na osnovu pravila 115, s Dodatkom, koji je branilac Nikole Šainovića (dalje u tekstu: Šainović) podneo 9. juna 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtev). Tužilaštvo je na Zahtev odgovorilo 7. jula 2010. godine.¹ Dana 20. jula 2010. godine Šainović je uložio repliku.²

I. KONTEKST

2. Dana 26. februara 2009. godine, Pretresno veće III (dalje u tekstu: Pretresno veće) izreklo je Šainoviću osuđujuću presudu na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) zato što je, učestvujući u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP), počinio zločine deportacije, drugih nehumanih dela (prisilno premeštanje), ubistva i progona kao zločine protiv čovečnosti prema članu 5 Statuta, i zločin ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja prema članu 3 Statuta.³ Pretresno veće ga je osudilo na zatvorsku kaznu u trajanju od 22 godine.⁴ Šainović je uložio žalbu na osuđujuću presudu koja mu je izrečena po sedam osnova.⁵ Na Prvostepenu presudu žalbe su takođe uložili Dragoljub Ojdanić, Nebojša Pavković, Vladimir Lazarević, Sreten Lukić i tužilaštvo.⁶ Dosad je dostavljeno svih šest žalbenih podnesaka.

¹ Odgovor tužilaštva na Šainovićev Drugi zahtev za prihvatanje dodatnih dokaza, 7. jul 2010. godine (poverljivo) (dalje u tekstu: Odgovor).

² Replika odbrane na Odgovor tužilaštva na Šainovićev Drugi zahtev za prihvatanje dodatnih dokaza, 20. jul 2010. godine (dalje u tekstu: Replika).

³ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Presuda, 26. februar 2009. godine (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), Tom 3, par. 458–477, 1208.

⁴ *Ibid.*, Tom 3, par. 1208.

⁵ Podnesak odbrane: Najava žalbe, 27. maj 2009. godine; Žalbeni podnesak odbrane, 23. septembar 2009. godine (dalje u tekstu: Šainovićev žalbeni podnesak).

⁶ Druga izmenjena najava žalbe generala Ojdanića, 16. oktobar 2009. godine (podneta kao Dodatak C Zahtevu generala Ojdanića za izmenu njegove Izmenjene najave žalbe od 29. jula 2009. godine, 16. oktobar 2009. godine) i Izmenjeni žalbeni podnesak generala Ojdanića, 11. decembar 2009. godine (podnet kao Dodatak B Podnesku generala Ojdanića koji sadrži Izmenjeni žalbeni podnesak, 11. decembar 2009. godine); Najava žalbe na Presudu od 26. februara 2009. godine, 29. septembar 2009. godine (koju je podnela odbrana Nebojše Pavkovića kao Dodatak A Podnesku generala Pavkovića koji sadrži Izmenjenu najavu žalbe, 29. septembar 2009. godine) i Izmenjeni žalbeni podnesak generala Pavkovića, 30. septembar 2009. godine (podnet kao Dodatak A Podnesku generala Pavkovića koji sadrži Izmenjeni žalbeni podnesak, 30. septembar 2009. godine); Najava žalbe odbrane Vladimira Lazarevića, 27. maj 2009. godine (poverljivo) i Podnesak odbrane: Ukidanje poverljivog statusa Najave žalbe, 29. maj 2009. godine, i

3. Dana 26. novembra 2009. godine Šainović je zatražio da se u žalbenom postupku kao dodatni dokaz u spis uvrsti jedan dokument.⁷ Žalbeno veće je 28. januara 2010. godine odbilo njegov zahtev, pošto je zaključilo da predloženi dokument ne ispunjava uslove za prihvatanje dokaza navedene u pravilu 115 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁸

4. Šainović u Zahtevu traži da se jedan izveštaj Ministarstva spoljnih poslova Savezne Republike Jugoslavije (dalje u tekstu: SRJ) od 10. januara 1999. godine (dalje u tekstu: Izveštaj) prihvati u žalbenom postupku kao dodatni dokaz.⁹

5. Dana 9. jula 2010. godine Šainović je od Žalbenog veća zatražio da Odgovor odbaci, pošto je on podnet nakon krajnjeg roka, ili, alternativno, da mu odobri da podnese repliku.¹⁰ Predžalbeni sudija odbacio je Šainovićev zahtev pošto je zaključio da je Odgovor podnet u predviđenom vremenskom roku i podsetio na to da Uputstvo ne obavezuje stranu koja podnosi zahtev da tokom žalbenog postupka na presudu traži odobrenje za podnošenje replike.¹¹

II. MERODAVNO PRAVO

6. Prema pravilu 115 Pravilnika, strana u postupku može podneti zahtev za izvođenje dodatnih dokaza pred Žalbenim većem. Zahtev mora biti podnet najkasnije

Ponovno podneti žalbeni podnesak generala Vladimira Lazarevića, 6. april 2010. godine; Najava žalbe na Presudu i Zahtev za odobrenje za prekoračenje broja stranica, koji je Sretan Lukić podneo 27. maja 2009. godine, i Ponovno podneti podnesak žalioaca, koji je odbrana podnela 7. oktobra 2009. godine (javno s poverljivim dodacima) (koji je podnela odbrana Sretena Lukića); Najava žalbe tužilaštva, 27. maj 2009. godine, Žalbeni podnesak tužilaštva, 10. avgust 2009. godine (poverljivo; javna redigovana verzija je podneta 21. avgusta 2009. godine) i *Corrigenda* žalbenog podneska tužilaštva, 24. avgust 2009. godine, 15. januar 2010. godine (poverljivo) i 14. maj 2010. godine.

⁷ Zahtev odbrane za prihvatanje dodatnog dokaza na osnovu pravila 115 Pravilnika, s Dodatkom, 26. novembar 2009. godine (poverljivo), par. 4, 16–17.

⁸ Odluka po Zahtevu Nikole Šainovića za prihvatanje dodatnog dokaza na osnovu pravila 115 Pravilnika, 28. januar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem), par. 21–25.

⁹ Zahtev, par. 9, 19; v. takođe Dodatak Zahtevu.

¹⁰ Zahtev odbrane da podnese repliku na poverljivi Odgovor tužilaštva na Drugi Šainovićev zahtev za prihvatanje dodatnih dokaza, 9. jul 2010. godine (prvobitno dostavljen na poverljivom osnovu, ali je status poverljivosti ukinut Odlukom po Zahtevu odbrane da podnese repliku na poverljivi Odgovor tužilaštva na Drugi Šainovićev zahtev da se prihvate dodatni dokazi, 12. jul 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 12. jula 2010. godine), str. 2), par. 2–4.

¹¹ Odluka od 12. jula 2010. godine, str. 1, gde se upućuje na Uputstvo o postupku podnošenja pismenih podnesaka u žalbenom postupku pred Međunarodnim sudom, IT/155, Rev. 3, 16. septembar 2005. godine (dalje u tekstu: Uputstvo), par. 13–14.

trideset dana od dana podnošenja replike ako se ne iznese valjan razlog ili, posle žalbenog pretresa, ne pokažu uverljivi razlozi za odgađanje.¹²

7. Da bi dodatni dokazi bili prihvatljivi na osnovu pravila 115 Pravilnika, podnosilac zahteva prvo mora pokazati da mu dodatni dokazi predloženi u žalbenom postupku nisu bili dostupni na suđenju ni u kom obliku ili da primenom dužne revnosti nisu mogli biti otkriveni.¹³ Obaveza podnosioca zahteva da primeni dužnu revnost uključuje "adekvatnu primenu svih mehanizama zaštite i prinude koje predviđaju Statut i Pravilnik Međunarodnog suda da bi se pred Pretresno veće izneli dokazi u ime optuženog".¹⁴ Od branioca se stoga očekuje da upozna pretresno veće sa svim poteškoćama s kojima se susretne u pribavljanju dotičnog dokaza.¹⁵

8. Podnosilac zahteva zatim mora pokazati da je dotični dokaz relevantan za neko suštinsko pitanje i da je verodostojan.¹⁶ Dokaz je relevantan ako se tiče zaključaka bitnih za osuđujuću presudu ili kaznu u smislu da su ti zaključci ključni ili značajni za izricanje osuđujuće presude ili kazne.¹⁷ Dokaz je verodostojan ako se čini da mu se može razumno poverovati ili se u njega pouzdati.¹⁸

9. Podnosilac zahteva potom mora pokazati da je taj dokaz *mogao* uticati na zaključak o krivici, drugim rečima, dokaz mora biti takav da bi, uzet u kontekstu dokaza izvedenih na suđenju, mogao pokazati da je zaključak o krivici nedovoljno utemeljen.¹⁹

¹² Pravilo 115(A) Pravilnika; v. takođe Odluka po Drugom zahtevu Sretena Lukića za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku (dalje u tekstu: Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem), par. 5; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 4; Odluka po zahtevu Vladimira Lazarevića za izvođenje dodatnih dokaza i Zahtevu tužilaštva za nalog kojim se određuje obaveza prevođenja izvoda Dodatka E Lazarevićevog zahteva na osnovu pravila 115, 26. januar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem), par. 5.

¹³ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 6, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 5.

¹⁴ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 6, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 5.

¹⁵ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 6, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 6; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 5.

¹⁶ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 8, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 7; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 6.

¹⁷ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 8, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 7; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 6.

¹⁸ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 8, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 7; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 6.

¹⁹ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 9, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 8; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 7.

Odluka će se smatrati neutemeljenom ako Žalbeno veće utvrdi da postoji realna mogućnost da bi zaključak pretresnog veća o krivici bio drukčiji da je novi dokaz bio prihvaćen.²⁰

10. Ako je dokaz bio dostupan na suđenju ili je mogao biti pribavljen primenom dužne revnosti, on još uvek može biti prihvaćen u žalbenom postupku ako podnosilac zahteva pokaže da bi izostavljanje dodatnog dokaza dovelo do neostvarenja pravde utoliko što bi taj dokaz, da je bio prihvaćen na suđenju, *doista* uticao na zaključak o krivici.²¹

11. U oba slučaju je na podnosiocu zahteva da precizno navede na koje se konkretne činjenične zaključke pretresnog veća odnosi dodatni dokaz, kao i da, dovoljno jasno, navede kakav bi uticaj dodatni dokaz imao ili kakav je uticaj mogao imati na zaključak pretresnog veća o krivici.²² Strana u postupku koja to ne učini izlaže se riziku da će predloženi dokaz biti odbačen bez detaljnog razmatranja.²³

12. Naposletku, Žalbeno veće je u više navrata istaklo da se važnost i mogući uticaj predloženog materijala ne smeju ocenjivati izolovano, nego u kontekstu dokaza izvedenih na suđenju.²⁴

III. DISKUSIJA

A. Argumenti strana u postupku

13. Šainović tvrdi da mu je tužilaštvo Izveštaj obelodanilo 5. marta 2010. godine, što znači da on nije bio na raspolaganju u prvostepenom postupku.²⁵ Osim toga, Šainović tvrdi da je Izveštaj pouzdan i relevantan za zaključak Pretresnog veća da je on imao zajednički cilj kao i ostali učesnici u UZP-u da prisilno premesti deo kosovskih

²⁰ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 9, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 8; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 7.

²¹ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 10, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 9; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 8.

²² Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 11, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 10; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 9.

²³ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 11, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 10; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 9.

²⁴ Odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lazarevićem, par. 12, i reference; v. takođe Druga odluka na osnovu pravila 115 u vezi s Lukićem, par. 11; Odluka na osnovu pravila 115 u vezi sa Šainovićem, par. 10.

²⁵ Zahtev, par. 1–2, 9, 18.

Albanaca.²⁶ Konkretno, Šainović se poziva na zaključak Pretresnog veća da način na koji su vlasti SRJ i Srbije iskoristile period pregovora u Rambouilletu i Parizu ukazuje na zajednički cilj.²⁷ Prema Šainoviću, iz Izveštaja proizlazi da se on zalagao za hitno usvajanje političkog rešenja. Šainović dodaje da iz Izveštaja, osim toga, proizlazi da se on zalagao za sprovođenje lokalnih izbora na kojima bi se utvrdili uloga i uticaj političkih stranaka, uključujući i albanske.²⁸ Šainović tvrdi da Izveštaj svedoči o njegovoj rešenosti da se ubrza "politički proces pomirenja", za koji je on smatrao da je rešenje za postojeće i buduće probleme bezbednosti.²⁹

14. Prema Šainoviću, iz Izveštaja, dalje, proizlazi da on pregovore nije smatrao alternativom, već da je smatrao da oni "predstavljaju iskren pokušaj da se problemi [na Kosovu i Metohiji] reše brzo, odlučno i pravično, političkim sredstvima".³⁰ Da je taj predlog prihvaćen, ne bi došlo do odugovlačenja u pregovorima, tvrdi Šainović.³¹

15. Tužilaštvo u Odgovoru tvrdi da je Šainoviću Izveštaj obelodanjen 17. novembra 2005. godine³² i da Šainović nije pokazao valjan razlog zbog kog sa zakašnjenjem traži da Izveštaj bude uvršten u spis.³³ Tužilaštvo dodaje da Šainović, čak i da jeste pokazao valjan razlog, nije pokazao da bi Izveštaj uticao na zaključak o krivici, čak i da jeste bio prihvaćen u prvostepenom postupku.³⁴

16. Konkretno, tužilaštvo tvrdi da Izveštaj, suprotno onom što Šainović tvrdi, potkrepljuje zaključke Pretresnog veća o Šainovićevoj *mens rea* i da se u njemu ponavljaju drugi dokazi koji su već uzeti u obzir tokom prvostepenog postupka.³⁵ Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno veće uzelo u obzir dokaze koji svedoče o tome da je Šainović u nekom trenutku "možda zagovarao neku vrstu političkog rešenja za krizu na

²⁶ *Ibid.*, par. 14, 17.

²⁷ *Ibid.*, par. 6–7, gde se citira Presuda, Tom 3, par. 76.

²⁸ *Ibid.*, par. 10–13.

²⁹ *Ibid.*, par. 12–13.

³⁰ *Ibid.*, par. 16.

³¹ *Ibid.*, par. 15.

³² Odgovor, par. 1–2, 4–6.

³³ *Ibid.*, par. 1–3, i reference.

³⁴ *Ibid.*, par. 1, 7, 14–15.

³⁵ *Ibid.*, par. 8.

Kosovu".³⁶ Međutim, tužilaštvo tvrdi da je Šainović po neuspehu pregovora u Rambouilletu i Parizu sprovodio ciljeve UZP-a iako je znao za počinjene zločine, što ukazuje na to da je imao nameru da doprinese zajedničkom zločinačkom cilju.³⁷

17. Osim toga, tužilaštvo tvrdi da Šainović pogrešno predstavlja prirodu predloženog dokaza³⁸ i navodi da se Izveštaj ne odražava na zaključak Pretresnog veća da postupci vlasti SRJ i Srbije tokom pregovora ukazuju na zajednički cilj.³⁹ Tužilaštvo takođe smatra da je Šainovićeva tvrdnja da do odugovlačenja u pregovorima ne bi došlo da je usvojen njegov predlog da se održe izbori spekulativna i da nije potkrepljena predloženim dokazima.⁴⁰

18. Šainović u Replici tvrdi da je dopis koji je primio 7. novembra 2005. godine u kom se kaže da se dokaz "upravo unosi u elektronski sistem za obelodanjivanje" (dalje u tekstu: ESO), dok da je dokaz zapravo postao dostupan preko ESO-a 17. novembra 2005. godine, "uneo izvesnu meru konfuzije".⁴¹ Međutim, Šainović naglašava da bi izuzimanje Izveštaja u ovoj fazi postupka dovelo do neostvarenja pravde.⁴² Konkretno, on tvrdi da je Pretresno veće svoj zaključak o njegovoj *mens rea* zasnovalo na onom delu svedočenja svedoka Phillipsa koji se odnosi na isti period na koji se odnosi i predloženi dokaz.⁴³ Kako Šainović smatra, iz Izveštaja proizlazi da on, suprotno onom što je Pretresno veće zaključilo, "nije smatrao da za albansko stanovništvo nema mesta na Kosovu".⁴⁴ Što se tiče argumenta tužilaštva da on po neuspehu pregovora u Rambouilletu i Parizu nije nastavio da se zalaže za političko rešenje, Šainović tvrdi da za takvo tumačenje nema osnova u Prvostepenoj presudi.⁴⁵ Konačno, Šainović tvrdi da tužilaštvo pogrešno tumači

³⁶ *Ibid.*, par. 10 i reference.

³⁷ *Ibid.*

³⁸ *Ibid.*, par. 11.

³⁹ *Ibid.*, par. 12.

⁴⁰ *Ibid.*, par. 13.

⁴¹ Replika, par. 4, gde se citira Odgovor, Dodatak C.

⁴² *Ibid.*, par. 4, 12.

⁴³ *Ibid.*, par. 7–8.

⁴⁴ *Ibid.*, par. 8, gde se citira Prvostepena presuda, Tom 3, par. 438.

⁴⁵ *Ibid.*, par. 9.

Izveštaj i smatra da dokazi jasno govore u prilog tome da se on "intenzivno i kontinuirano trudio [...] da se kriza reši političkim sredstvima".⁴⁶

B. Analiza

19. Pre svega, Žalbena veće razmotriće pitanje da li Odgovor treba da ostane poverljiv. S tim u vezi, Veće podseća na to da će, na osnovu pravila 78 i 107 Pravilnika, svi podnesci dostavljeni Međunarodnom sudu biti javni osim ukoliko ne postoje izuzetni razlozi da budu poverljivi.⁴⁷ Tužilaštvo objašnjava da je to što je Odgovor podnelo na poverljivom osnovu opravdano zato što se u njemu pominje Šainovićeva Replika, koja je 15. februara 2010. godine podneta na poverljivom osnovu.⁴⁸ Žalbena veće napominje da je Šainović u međuvremenu dostavio javnu redigovanu verziju Replike.⁴⁹ S tim u skladu, i s obzirom na to da se mesta na kojima se Šainovićeva Replika pominje u Odgovoru odnose isključivo na datum podnošenja poverljive Replike,⁵⁰ Žalbena veće smatra da ne postoje izuzetni razlozi da se Odgovor i dalje drži u poverljivom statusu, pa zato ukida taj status.

20. Što se tiče Šainovićevih podnesaka, Žalbena veće podseća na to da, prema pravilu 115(1) Pravilnika, strana u postupku može podneti zahtev za izvođenje dodatnih dokaza pred Žalbenim većem najkasnije trideset dana od dana podnošenja replike, osim ako se ne pokažu valjani razlozi za odgađanje.⁵¹ Ako se ima u vidu da je Šainović Repliku podneo 15. februara 2010. godine,⁵² to znači da je pomenuti rok istekao 16. marta 2010. godine. Stoga Šainović mora da pokaže valjan razlog za zakasnelo dostavljanje Replike da bi Žalbena veće uopšte razmatralo utemeljenost Zahteva. U tom smislu treba podsetiti na to da "uslov iznošenja opravdanih razloga obavezuje stranu koja podnosi zahtjev da pokaže

⁴⁶ *Ibid.*, par. 10–11.

⁴⁷ Odluka od 12. jula 2010. godine, str. 2, gde se upućuje na *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-A, Odluka po Zahtevu Lahija Brahimaja za privremeno puštanje na slobodu, 25. maj 2009. godine, par. 5 i reference.

⁴⁸ Odgovor, fusnota 1.

⁴⁹ Obaveštenje o podnošenju javne redigovane verzije Replike odbrane, 22. jul 2010. godine.

⁵⁰ Odgovor, par. 2.

⁵¹ V. gore, par. 6.

⁵² Replika odbrane, 15. februar 2010. godine (poverljivo); v. takođe pravilo 126 Pravilnika.

da nije bila u mogućnosti da ispoštuje rok predviđen Pravilnikom i da je dotični zahtjev podnijela čim je saznala za postojanje dokaza čije prihvatanje traži".⁵³

21. Žalbeno veće navodi da je Šainovićev branilac 7. novembra 2005. godine obavješten o tome da se šest kompleta dokumenata, među kojima je i Izveštaj čije se prihvatanje u žalbenom postupku traži, "upravo unosi u [ESO], u folder za obelodanjene dokumente određen za ovaj predmet".⁵⁴ Šainovićevom braniocu prosleđen je i spisak s opisom dokumenata, a dokumenti su Šainoviću stavljeni na raspolaganje 17. novembra 2005. godine,⁵⁵ više od sedam meseci pre početka suđenja 10. jula 2006. godine.⁵⁶ Žalbeno veće prima k znanju Šainovićevu tvrdnju da je način na koji je obavješten o obelodanjivanju "uneo izvesnu meru konfuzije", mada Šainović ne ukazuje ni na kakve konkretne propuste u postupku obelodanjivanja.⁵⁷ Tako uopštena tvrdnja je u principu nedovoljna da bi se pokazao valjan razlog za zakašnjenje u podnošenju Zahteva. S obzirom na opisane okolnosti u vezi s postupkom obelodanjivanja i s obzirom na to da Šainović nije potkrepio svoje tvrdnje, Žalbeno veće uverilo se da je predloženi materijal Šainoviću stavljen na raspolaganje na prihvatljiv način i da je Šainoviću bio dostupan od novembra 2005. godine.

⁵³ *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. IT-95-17-A, Odluka po Zahtjevu Miroslava Brale za prihvatanje dodatnih dokaza, 12. januar 2007. godine (poverljivo) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bralo* od 12. januara 2007. godine), par. 13, gde se citira *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dodatnih dokaza u vezi s Darijom Kordićem i Marijom Čerkezom, 17. decembar 2004. godine, str. 2. V. takođe *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka po zahtjevima žalioca Jeana-Boscoa Barayagwize za izvođenje dodatnih dokaza na osnovu pravila 115 Pravilnika o postupku i dokazima, 8. decembar 2006. godine, par. 16.

⁵⁴ V. Odgovor, dodaci C i C1.

⁵⁵ V. *ibid.*, Dodatak D.

⁵⁶ V. Prvostepena presuda, Tom 1, par. 17.

⁵⁷ Replika, par. 4; upor. Odluka u predmetu *Bralo* od 12. januara 2007. godine, par. 15, 23. U tom smislu, Žalbeno veće podseća na to da se obaveza obelodanjivanja, prema pravilu 68, "proteže i izvan pukog stavljanja njegove kompletne zbirke dokaza na raspolaganje u formatu koji je moguće pretraživati" i da "kompjuterska pretraga ne može poslužiti kao zamjena za tužiočevo pojedinačno razmatranje materijala u njegovom posjedu" (*ibid.*, par. 23, gde se citira *Tužilac protiv Miroslava Brale*, predmet br. IT-95-17-A, Odluka po zahtjevima za pristup *ex parte* dijelovima žalbenog spisa i za obelodanjivanje materijala koji sadrži olakšavajuće faktore, 30. august 2006. godine, par. 35; *Tužilac protiv Edouarda Karemere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73.7, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s ulogom tužiočevog sistema za elektronsko obelodanjivanje u izvršavanju obaveze obelodanjivanja dokaza, 30. juni 2006. godine, par. 10). Žalbeno veće zaključilo je i sledeće: "Premda je tačno da se tužilaštvo može osloboditi obaveze obelodanjivanja na osnovu pravila 68 ako je postojanje relevantnog ekskulpatornog materijala poznato odbrani i ako je razumno dostupan uz primjenu dužne revnosti, [...] takva pretraživa baza podataka ne čini pristup takvom materijalu objektivno mogućim" (Odluka u predmetu *Bralo* od 12. januara 2007. godine, par. 23 (fusnote izostavljene) i reference).

22. Osim toga, čak i da Žalbno veće prihvati Šainovićevu tvrdnju da je on s Izveštajem mogao da se upozna tek pošto mu je on ponovo obelodanjen 5. marta 2010. godine, Šainović ne iznosi argumente za činjenicu da je prihvatanje tog dokumenta zatražio više od tri meseca posle toga.

23. Međutim, čak i da je pokazan valjan razlog za zakašnjenje u podnošenju Zahteva, Žalbno veće smatra da predloženi materijal ne ispunjava preostale uslove za prihvatanje dodatnih dokaza u žalbenom postupku s obzirom na to da oni, iz razloga koji će biti navedeni u nastavku teksta, ne bi uticali na zaključak o krivici čak i da jesu bili prihvaćeni u prvostepenom postupku.⁵⁸

24. Žalbno veće napominje da se u Izveštaju nalaze informacije o Šainovićevom sastanku s ambasadorom SAD Christopherom Hillom, održanom 10. januara 1999. godine.⁵⁹ Šainović je na tom sastanku navodno predložio

da se pregovara bez prekida naglašavajući stanovište da je najbolje rešenje da se uloga političkih partija, svih, pa i albanskih, i njihov uticaj utvrdi na lokalnim izborima na osnovu tako usvojenih političkih rešenja, a ne u prethodnom procesu.⁶⁰

Kako Žalbno veće shvata, Šainović tvrdi da bi Izveštaj, da je bio prihvaćen u prvostepenom postupku, uticao na zaključak koji je Pretresno veće donelo o njegovoj *mens rea*.⁶¹

25. Bez obzira na mišljenje Pretresnog veća o neuspehu pregovora u Rambouilletu i Parizu,⁶² Žalbno veće napominje da je Pretresno veće prilikom donošenja zaključka o "Šainovićevu[m] stanj[u] svesti u vezi s Kosovom i kosovskim Albancima"⁶³ u obzir uzelo izjave svedoka koje su ukazivale na Šainovićevu spremnost da se za krizu na Kosovu postigne političko rešenje.⁶⁴ Pretresno veće usvojilo je svedočenje svedoka

⁵⁸ Žalbno veće podseća na to da je Izveštaj Šainoviću obelodanjen pre početka suđenja (v. gore, par. 21) i da, prema tome, može biti prihvaćen samo ako Šainović pokaže da bi njegovo izuzimanje dovelo do neostvarenja pravde utoliko što bi taj dokument, da je usvojen na suđenju, uticao na zaključak o krivici (v. gore, par. 10).

⁵⁹ Zahtev, Dodatak, str. 3.

⁶⁰ *Ibid.*, Dodatak, str. 3–4.

⁶¹ *Ibid.*, par. 14, 17.

⁶² Prvostepena presuda, Tom 3, par. 76.

⁶³ *Ibid.*, par. 428–438.

⁶⁴ *Ibid.*, par. 433–435, 437 i reference.

Phillipsa prema kom je Šainović na sastanku održanom novembra 1998. godine izneo stav da etničkim Albancima nije mesto na Kosovu.⁶⁵ Međutim, Pretresno veće primilo je k znanju i svedočenje svedoka Phillipsa prema kom se Šainović nadao da je iznalaženje nekog političkog rešenja moguće.⁶⁶ Isto tako, svedok Byrnes svedočio je o tome da je Šainović januara 1999. godine pokušavao da postigne političko rešenje krize na Kosovu koje bi bilo prihvatljivo za obe strane.⁶⁷ Pretresno veće imalo je u vidu i iskaz svedoka Petritscha o tome da je Šainović pre incidenta u Račku/Rečak bio spreman da sporazum postigne mirnim putem.⁶⁸ Svedok Petritsch je naročito u vezi s pregovorima u Rambouilletu, koji su se održavali posle sastanka pomenutog u Izveštaju, posvedočio da je stekao utisak da Šainović sluša zahteve međunarodne zajednice i pokušava da odgovori na njih.⁶⁹ Osim toga, kad je donosilo zaključak o Šainovićevoj *mens rea*, Pretresno veće je posebno uzelo u obzir Šainovićevo učešće u pregovorima u Rambouilletu.⁷⁰ S obzirom na to, Žalbeno veće smatra da je Pretresno veće uzelo u obzir informacije slične prirode i vremenskog okvira.

26. Osim toga, žalbeno veće napominje da Šainović ne govori o uticaju koji Izveštaj ima u kontekstu svih dokaza koje je Pretresno veće uzelo u obzir u vezi sa zaključkom da je Šainović s ostalim učesnicima u UZP-u imao zajedničku nameru da prisilno raseli deo kosovskih Albanaca. Na primer, Pretresno veće pozvalo se na niz dokaza kad je utvrdilo da Šainović, iako je detaljno znao da se na Kosovu vrše zločini i iako je *de facto* imao nadležnost i nad Vojskom Jugoslavije i nad snagama Ministarstva unutrašnjih poslova na tom području, nije preduzeo odgovarajuće mere.⁷¹ To je Pretresno veće naročito imalo u vidu kao relevantno kad je utvrđivalo Šainovićevu nameru.⁷² S obzirom na neutemeljenost Šainovićevih tvrdnji u vezi s tim i s obzirom na to da su dokazi slične prirode već izneti u prvostepenom postupku, Žalbeno veće uverilo se da Šainović nije

⁶⁵ *Ibid.*, par. 433, 438, gde se poziva na Michaela Phillipsa, 19. mart 2007. godine, T. 11840.

⁶⁶ *Ibid.*, par. 433, gde se poziva na Michaela Phillipsa, 19. mart 2007. godine, T. 11877–11879, 11886–11887; dokazni predmet 2D17.

⁶⁷ *Ibid.*, par. 434, gde se poziva na Shauna Byrnesa, 16. april 2007. godine, T. 12188–12189.

⁶⁸ *Ibid.*, par. 435, 437, gde se poziva na Wolfgang Petritscha, 2. mart 2007. godine, T. 10947; dokazni predmet 2D15.

⁶⁹ *Ibid.*, par. 435, gde se citira Wolfgang Petritsch, 2. mart 2007. godine, T. 10945; dokazni predmet P2792, str. 3.

⁷⁰ *Ibid.*, par. 466.

⁷¹ *Ibid.*, par. 462–465 i citirani dokazi; v. takođe *ibid.*, par. 441–457.

⁷² *Ibid.*, par. 462–466.

pokazao da bi Izveštaj, da je usvojen u prvostepenom postupku, uticao na zaključak o krivici.⁷³

IV. DISPOZITIV

27. Iz navedenih razloga, Žalbeno veće **ODBIJA** Zahtev i **UPUĆUJE** sekretara da ukine poverljivi status Odgovora.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na engleskom.

Dana 8. septembra 2010.
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/

sudija Liu Daqun, predsedavajući

[pečat Međunarodnog suda]

⁷³ Žalbeno veće napominje da Šainović kod trećeg žalbenog osnova osporava zaključak Pretresnog veća da je imao nameru da prisilno raseli deo kosovskih Albanaca i tvrdi, između ostalog, da je Pretresno veće pogrešno procenilo dokaze (v. Šainovićev žalbeni podnesak, par. 352–396). Žalbeno veće naglašava da ono u ovoj fazi samo razmatra pitanje da li je Izveštaj prihvatljiv kao dokaz u žalbenom postupku i da se ne bavi utemeljenošću Šainovićeve žalbe.